

תשובה לה עמנואל נעמי-מנחם ז"ל
אשר כתב
ביום שבת 27.12.1933

הוצאת והכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ט

ЮБИЛЕЕНЪ СБОРНИКЪ

ВЪ ЧЕСТЬ НА

СОЛОМОНЪ А. РОЗАНЕСЪ

ПО СЛУЧАЙ

НЕГОВАТА СЕДЕМДЕСЕТГОДИШНИНА

ספר היובל

לכבוד שלמה אברהם רוזאניס
לחג השבעים

RECUEIL JUBILAIRE

EN L'HONNEUR DE

SALOMON A. ROSANÈS

à L'OCCASION

DE SON 70-ÈME ANNIVERSAIRE

Издание на Общограндански юбилеенъ комитетъ
при
Централната консистория на евреитъ въ България
СОФИЯ
1933

אונה פיטיסיין די לוס ג'ודיים די בילוגראדו אל פרינציפי מילוש די סירבייאה.

פור ד"ר יצחק אלקלעי, גראן רבנו די ייגוסלאבייה

סינון סאזידו, לוס ג'ודיים די סירבייאה נואצ'אן די אונה פרוטיקסיון
איסקטראאורדינארייאה די פארטי דיל פרינציפי מילוש. קומו גו'זירנאדור די
לה סירבייאה לואינו דיספואים די לה דיליצראסיון די לה פודיסטאנייאה או-
טומאנה, חיל טראטאלה אלוס סודיטוס ג'ודיים קון גראנדי זינ'ולנסיה. קון
און אורדין די כו קאזיניטו¹⁾ חיל דייו חיל דירטו אלוס ג'ודיים קי ני-
גונס אוטרה אוטורידאר אין לה סירבייאה נו פואידי ני צ'ונגאלוס, כי סו'זרי-
מייטירליס דאסיים, סינו קאדה ג'ודיו קי סי אדירסי דיריזאמינטי אה סו
קאנסילארייאה פור קאדה קוזה קי טייגי די מיינסטיר מיזמו סי אואסי די
לה מאס צ'יקה אימפורטאנסה. אין דיספארטי די איסטו חיל פרינציפי מאנטיינייאה
רילאסייונים אמגאצ'לים ייאה אינטימאס קון אלוס קואנטוס מייזכרוס מאס פרו-
מיינטיס די לה קומונידאד אנכי זימוס קי דוד בכר חיים איה סו זואין
אמינו חי סו מאס גראנדי קונפ'ידינטי חיל קואל ריאליואצ'ה דיסיינטיס אורדינסיס
אינאכטיירוס חי מירקאנטיליס סייאה פור קואינטו דיל פרינציפי פירסונאל-
מיינטי אור פור קואינטו דיל איסטאדו, אין חיל אינטיריור דיל פאאסיס אור
אין חיל איסטראניירו. כימיזאנטי, אלוו קון אין טאן גראנדי מיזורה, איראן
לאס רילאסייונים דיל פרינציפי אין פרינטי לאס פירמאס סוזין, האלפון, עוזר
חי אטרוס. אינטו טו'זו פור קונסינואניסה קי לוח ג'ודיים די סירבייאה
סי סינטיאן מוראלמיינטי מוי סירקה די סוס פרינציפי, חי אין טודו מודו
די דיספורצ'אסיון אין סוס צ'יה חי אין סוס אינזיסטינסייאה כוסקאצ'אן לה
חיודה די כוס אמאצ'לי סו'זרינו.

אין חיל חניו 1831 צימוק אה לוס ג'ודיים די זילונראדו קי סי
אדיריטאן קון אונה פיטיסיין אל פרינציפי מילוש. איסטי דוקומינטו קי יי'צה
לה דאטה דיל 12 אפריל 1831 איסטה קונסירצ'אדו אין חיל ארחיצ'ו דיל
איסטאדו אינטרי אטרוס דוקומינטוס קי טראטאן כו'זרי קיסטייונים ג'ודייאס,
לה קארטה איסטה איסקריטה אין לה פרימירה פאזינה די און דובלי פלינו
די פאפיל די לה דימנסיין די 23X36 סאנטעיטרוכ, לה איסקריטורה
אלקאנסה חלנו מאס די לה מיטאד די לה פאזינה דיל פלינו. אין מאנקאנסה

¹⁾ Aikalaj „Jevrejski Almanah“ 5688 p. 29.

די אנצילוסה איל סאפיל אירע דובלאדו אי לוס דובליס איספאצאן אפיגאדוס קון און סיי די לאק אי אנסי גאנאצ'ה לה אורעה די אונט קארטה קיראה. איל סיי קידו אינטאקטו אי דיספואיס קי לה קארטה אואי אצירטה. איל טיקסטו די לה פיטיסיון לו טראאיימוס אה סובליקארלו סיינדו לו טופאמוס סינטיקאנטי פור דיארינטים מומינטוס די לה צ'דה די נואיסטרוס פאדרים אין סירביאה אין איל סיאקלו פאכאדו.

סינון סי צ'אי די סו קונטינדו לוס אודיים די צילוגראדו דימאנדאן דיל פרינליפי קי לוס פרוטיזי דיל גראדי דאסיי (סינון אייוס סינסאן) קי איל מוניסיפיי קירי סוצ'רימטירליס. לוב מיימברוס דיל קונסיליו מוניסי-פאל דימאנדאן די לה קומונידאד צודייאה אונט ליסטע די טודוס סוס מיימברוס פור אקסאר איל נומירו אי לה סומה קי דיצי פאגאר לה קומונידאר קומו דאסיי מוניסיפאל פארה ארילומבראר לה סיצ'ראד אי פארה צאריר לאק קאיים. לה קומונידאד צודייאה סומטי אל מוניסיפיי אונט ליסטע די לוס מיימברוס, ננה לה אאוטורידאד מוניסיפאלה נו סי קונטינטע קון לה מיזמה, פרינדינדו קי אין אייאה ריציץ אגראר קומו מיימברוס אי לוס איאוס די אקייס קי ריסריזנטאן לה אומילייאה קי כי אינטרימסיץ אין איל ני-גוסיי אי לוס סירצירוס אימפיגאדוס אין לאס צוטיקאס. אה צאזה די אנהי אונט ליסטע מאס גראדי פאריסי קי איל מוניסיפיי ייאה אקסו איל דאסיי די לה קומונידאד צודייאה אי סין קי סימאנטי ליכטה אואירה פרי-זינטאדה, אי איל מוניסיפיי ייאה אריקאצ'דו די לוס סיצ'ראדינוס נו צודיים אונט סייטע סומה די 183 טאלירס אל קונטו די לה יקומונידאד צודייאה. פור איסטו רונאן דיל פרינליפי קי לוס פרוטיזי אי דילצ'רי די פאגאר סי-מיאנטיס אימפורטוס סיינדו אייוס נו איסטאן אין לה סובלידאד אי איל אואינו קי איזו אין אקיל טיימסו עאנטו דאיינו לוס אימפוצ'ריסיי אי אאלאסו אינטיראמינטי.

לוקי סאלי אין איצ'דינסייאה די איסטע פיטיסיון אים אין איל פרימייר לוגאר איל אקטו קי לוס אודיים די צילוגראדו אורמאצ'אן, אין איל טיימסו קי סי טראטה, און גרופו פור סי, קירי דיזיר, איראן קונסידיראדוס די פארטי די לאס אאוטורידאדים קומו אונט אוניון נו סולו קונסידראדו איל קולטו אי לה ריליצייון סי נו אי סולטיקאמינטי קומו אונט קורסוראפייין כפיביאלה. אין סוס דוצ'רים אין פרינטי איל מוניסיפיי אייוס נו סי טרא-טאן אינדיצ'ידואלמינטי קומו סיצ'ראדינוס סי נו קומו אונט סובלידאד אאו-טוומה.

און אוטרו דיטאליו אינטירימאנטי קי מוס סאלי די איסטע פיטיסיון אים קי מוס פודימוס אורמאר אונט אידיהס סוצ'רי לה כטאטיסטיקה די לוס אודיים די צילוגראדו אטראס 100 אנווס. לה פרימירה ליכטה קי לוס אודיים פרינסיפאל אלה מוניסיפאלידאד קונטע 176 מיימברוס. קיינדו לאס

אאוטורידאד'ס סון דיסקונטינטים קון לה מימא, לוס צודיוס פריזינטאן אונטער ליסטא אין לה קואלה אינטרארון מאס מונצום מיימכרוס. סור סיר קי ני קון איסטא סיגונדא ליסטא לאס אאוטורידאד'ס נו סי קונטינטאן, פודימוס קונקלואיר קי זילוגראדו קונטאד'ה אין איסטי טיימפו אפרוקאימא-טיצ'אמינטי 250 מיימכרוס לוקי אזי 1200-1300 אביפאנטים צודיוס. סוצרי לה אפרוקאימאטיצ'ה אינאקספיטוד די איסטא קונקלואיין סינימאס די-מוסטראסייוניס אי די אונטראס סורסיס¹⁾.

איל טריסיר דיעאליוו קי מוס סאלי די נואיסטרא סיטיסיין איס לה סירסונאלידאד דיל רבנו די לה קומונידאד. אין לונאר די אירמאס אי אלו-טונראמאס איל דוקומינטו טראחי אלה אין אונד איקספריסיין אין ציכראל: „איל רבנו אי לוס צייזוק די לוס צודיוס די זילוגראדו“. איל נומברי דיל רבנו איסטא אריגאטאדו דיל אולצידו; פור און אפיטו. אי איס קי איל סיו די לאק קי איסטא אפריטאדו אין לה ליטרא טייני אל דירידור איל נומברי די אברהם יחאק פארדו. איסטי רבנו קי פייגורא קומו איל איקספדיטור די לה ליטרא אל פרינציפי איס אונד פירסוכה מויי מארקאנטי אי מויי מירסיינטי די סו טיימפו. אברהם יחאק פארדו איס איל לייטו דיל סיליברי דוד פארדו אלוטור די שושנים לדרד, משכיל לדרד אי מונצום אונט-רוס אונראז'יס. אין לה פוחסיין די ריפריזינטאנטי ריליצייוו די זילוגראדו לו ציימוס אלו מינוס דיל אגיוו 1817 אין 1831. אין איסטי אינטיראל אברהם יחאק פארדו דיז'ילופה אונד אקסיין איקסטרואורדינארייה פור איל פרוגריסו אי איל ביין די סו קומונידאד. אין סוס פרידיקאס פובליקאדאס ציימוס דיפריינטיס דיעאליוו די סו גראנדי אקטיזידאד. לואינו דיספואיס דיל סיגונדו סוליצ'אנטאמינטי די לוס סירבוס קונטרא איל אימפיריוו אונט-מאנו (1815) לוס צודיוס די זילוגראדו קאלי קי סייהא קי סי טוסאצ'אן אין אונד סיירטא דיפריסיין סינדו פאריסי קי טראצ'ירסארון מונצום טרוכ-ליס אין איל טיימפו דיל דיריסונו. איל רבנו אברהם יחאק פארדו אדריסס אסוס קוריליצייונארייוס פאלאצ'ראס די אעאלאנאסיין אי פריקורס די אינקו-ראזארלוס סורקי רייסטין אין סוס פריצ'אס אי סי אינריין אין סוס אפי, די סוס פרידיקאס ציימוס קי אין איל אגיוו 1819 לוס צודיוס די זילוגראדו פארציינין אה איסטרינאר און טימפלו. לה אפיסטא דיל איספרינחמיינטו אזוי מויי גראנדי אי לה קונטינטים אי אליגרייה סין קאצו. אלה פראגואה די איסטא סינאגוגה קונטריבוזין נו קולו לוכ צודיוס סי נו טאכזיין אי נו צודיוס¹⁾ און אגיוו זייספואיס 1820 איל רבנו קון סו קומונידאד דימוסטראן

¹⁾ Alkalaj, II. p. 23

¹⁾ צדוק חיהם מכל העמים כשהטשו המלות לשמן ובשמחה אזי העמים גם כן יסיעו אותך פאשר ראינו צטיינוו צנצן זיה'הנ, זי'יס ופרחים p. 49.

אוטרו פרוגריוס קולטוריל. הייס איסטרינאן לה עראגואה די און בית סמדרש.
 אין און 1821 סי סליברה אונה גראנדי סירימוניאה דיל אינסירו די לה
 גניזה. סודום איסטום דעאליוס סאלין דיל ליצרו קי איסקריציו איסטי מי-
 ריסייטי רבנו אינטיטולאדו ציצים ופרחים מה נו סודימוס טוסאר אין
 קי לונאר אי קואל אייו איסטי ליצרו איסטה דאדו אלה סטאמסה.
 אין און לוקי איל דוקומינטו מאיסטרו איסטה איסקריטו אין לה ליני-
 גואה איטאליאנה אים די סופוליר קי סו קונטינידו איסטה קונסיסטאדו או
 סואדי סיר אי איסקריטו סוד מאנו דיל רבנו מזומי. אים מויי פרובאצלי
 קי אצרהס יחק סארדו נו קונסיאה לה לינגואה סירבה, מה אין איל
 איטאליאנו דיציאה איסטאר ציין צירסארדו. סיינדו לה אטאליאה סארדו אים
 אוריצינאריאה די צינייאה אי סין דודה קי לה לינגואה איטאליאנה סי
 מאנטנייאה טראדיסיונאלמינטי אין טודוק לום מיימברום די איסטה א-
 מיליאה קי דייו טאנטום רבנוס אי גינטי אינסטרואידה אל צודאחזמו.

דר" יצחק אברהם אלקלעי.